

WOJEWODA
WARMIŃSKO-MAZURSKI

Olsztyn, 17 lutego 2023 r.

PS-VI.431.1.3.2023.LK

**Szanowna Pani
Marzena Skrodzka
Dyrektor
Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej
„Nagórkowa Dolina”
ul. Wańkowicza 3
10-684 Olsztyn**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Działając na podstawie upoważnienia Wojewody Warmińsko-Mazurskiego nr FK-IV.0030.53.2023 z 18 stycznia 2023 r. zespół inspektorów Wydziału Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie w składzie:

1. Lilla Kondrusik – główny specjalista, kierująca zespołem inspektorów,
2. Izabela Chowańska – główny specjalista,

przeprowadził kontrolę problemową w trybie zwykłym w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej „Nagórkowa Dolina” w Olsztynie. Czynności kontrolne rozpoczęto 30 stycznia i zakończono 31 stycznia 2023 r. Zakresem przedmiotowym kontroli objęto zgodność zatrudniania pracowników placówki opiekuńczo-wychowawczej z wymaganymi kwalifikacjami, w świetle przepisów:

- Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. 2022, poz. 447 ze zm.) – zwanej dalej ustawą lub ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 roku w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 292, poz. 1720).

W niniejszym wystąpieniu pokontrolnym użyto następujących skrótów:

1. Placówka/Dom/Jednostka/Jednostka kontrolowana – co oznacza: Placówkę Opiekuńczo-Wychowawczą „Nagórkowa Dolina” w Olsztynie,
2. Dyrektor/Dyrektor Placówki/Dyrektor kontrolowanej Jednostki – co oznacza: Dyrektora Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej „Nagórkowa Dolina” w Olsztynie, panią Marzenę Skrodzką,
3. Regulamin – co oznacza: Regulamin Organizacyjny Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej „Nagórkowa Dolina” w Olsztynie,
4. MOPS w Olsztynie – co oznacza: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Olsztynie,
5. Organizator – co oznacza: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Olsztynie, wyznaczony przez Prezydenta Olsztyna na organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, o którym mowa w art. 76 ust. 1 i art. 241 ust. 2 ustawy w.r.p.s.,
6. pracownicy pedagogiczni – co oznacza: wychowawców oraz specjalistów zatrudnionych do pracy z dziećmi i rodziną, o których mowa w art. 98 ustawy,

7. pracownicy niepedagogiczni – co oznacza: osoby zatrudnione do obsługi i administracji, o których mowa w art. 99 ust. 5 ustawy.

Kontrola obejmowała okres od 1 stycznia 2022 roku do dnia jej zakończenia. Fakt jej przeprowadzenia odnotowano w rejestrze prowadzonym przez Jednostkę. Czynności kontrolne przeprowadzono w obecności Dyrektora – pani Marzeny Skrodzkiej. Ustaleń dokonano w oparciu o: analizę akt osobowych pracowników, wyjaśnienia i informacje przekazane przez Dyrektora, rozmowę przeprowadzoną z 1 dzieckiem, obserwację dzieci umieszczonych w Placówce oraz rozmów z wychowawcami.

Działalność Placówki w zakresie objętym kontrolą ocenia się **pozytywnie**.

Ustalenia z kontroli

1. Zasady działania i organizacji Placówki

Kontrolowana Jednostka zgodnie, z decyzją Wojewody Warmińsko-Mazurskiego, wydaną 12 stycznia 2022 r. funkcjonuje od 1 lutego 2022 r. jako placówka opiekuńczo-wychowawcza typu socjalizacyjnego z miejscami interwencyjnym. Dysponuje łącznie 12 miejscami, w tym 3 interwencyjnymi.

Działalność Placówki określa Regulamin Organizacyjny Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej typu socjalizacyjnego z miejscami interwencyjnymi pn. „Nagórkowa Dolina” w Olsztynie, wprowadzony zarządzeniem Dyrektora MOPS w Olsztynie z dnia 27 stycznia 2022 r. **/akta kontroli str. 1-12/**. W myśl § 2 pkt 2 Regulaminu, Placówka funkcjonuje w strukturze MOPS w Olsztynie, w Dziale Pieczy Zastępczej. Natomiast w myśl § 14 pracą Placówki kieruje Dyrektor, który jest przełożonym zatrudnionego w niej personelu.

Na dzień rozpoczęcia kontroli w ewidencji kontrolowanej Jednostki figurowało 15 wychowanków, co oznacza, że przekroczony został limit miejsc, którymi zgodnie z zezwoleniem wydanym przez Wojewodę dysponuje Placówka. Dodatkowo tylko jeden wychowanek przebywający w Placówce osiągnął wiek, o którym mowa w art. 95 ust. 1 ustawy **/akta kontroli str. 13-15/**. Z pisemnych wyjaśnień Dyrektora stanowiących **akta kontroli str. 16** wynika, że *„dzieci poniżej 10 roku życia kierowane są przez Organizatora Pieczy Zastępczej. W Placówce umieszczane są w przypadku braku wolnych miejsc w rodzinnej pieczy zastępczej oraz po interwencji gdzie nie ma możliwości zabezpieczenia dzieci przez najbliższą rodzinę a pozostawienie ich w środowisku zagraża ich zdrowiu i bezpieczeństwu. Obecnie w Placówce przebywa 15 dzieci, 14 poniżej 10 roku życia. 11 dzieci przed przekształceniem przebywało w Ośrodku Wsparcia i Opieki nad Dzieckiem i Rodziną w Olsztynie (...). Z informacji uzyskanej od Organizatora Pieczy Zastępczej troje dzieci (rodzeństwo) umieszczone 27.01.2023 r. z dniem 1.02.2023 r. ma być przeniesiona do rodziny zastępczej na terenie innego powiatu”*. W dniu 3 lutego 2023 r. Dyrektor Placówki przedłożyła w tut. Urzędzie informację, stanowiącą **akta kontroli str. 17**, z której wynika, że *„troje dzieci (rodzeństwo) zostało umieszczone w rodzinie zastępczej na terenie innego powiatu”*.

Zgodnie z § 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 roku w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz.U. Nr 292, poz.1720) dziecko kieruje się do placówki opiekuńczo-wychowawczej po zasięgnięciu opinii dyrektora tej placówki. Nie jest więc tak, że Dyrektor Placówki pozostaje bez wpływu na decyzje organizatora. W myśl § 13 ust. 1

Rozporządzenia z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej za właściwą organizację pracy placówki opiekuńczo-wychowawczej oraz zapewnienie dzieciom bezpieczeństwa i właściwej opieki odpowiada jej dyrektor. To Dyrektor odpowiada zarówno za funkcjonowanie Placówki, jak i przyjmowanie do niej dzieci. Zgodnie z art. 95 ust. 1 ustawy, w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizacyjnego, interwencyjnego lub specjalistyczno-terapeutycznego mogą być umieszczane **dzieci powyżej 10 roku życia**. Umieszczenie dziecka poniżej 10 roku życia w placówce opiekuńczo-wychowawczej jest możliwe w przypadku, gdy w danej placówce opiekuńczo-wychowawczej umieszczona jest matka lub ojciec tego dziecka oraz w innych wyjątkowych przypadkach, szczególnie gdy przemawia za tym stan jego zdrowia lub dotyczy to rodzeństwa. Ze złożonych wyjaśnień nie wynika, aby któraś z przesłanek dopuszczających przyjęcie do Placówki dziecka poniżej 10 roku życia, wyrażona w art. 95 ust. 2 ustawy, została w tym przypadku spełniona. W ocenie kontrolujących przyczyną powyższej nieprawidłowości jest fakt, iż Organizator nie posiada odpowiedniej liczby miejsc w rodzinnej pieczy zastępczej, umożliwiającej zapewnienie opieki wszystkim dzieciom tego wymagającym. Skutkiem powyższego jest niemożność zapewniania młodszym dzieciom potrzebującym do właściwego rozwoju bliskości, możliwości tworzenia się więzi, by czuły się jak w rodzinie. Powyższe omówiono z Dyrektorem w ramach bieżącego instruktażu.

2. Zgodność zatrudnienia pracowników z wymaganymi kwalifikacjami

W celu zbadania zgodności zatrudnienia Dyrektora oraz pozostałych pracowników z wymaganymi kwalifikacjami, sprawdzono kwalifikacje 100% pracowników pedagogicznych i niepedagogicznych zatrudnionych w Placówce, realizujących zadania na rzecz dzieci w niej umieszczonych.

Zgodnie z wykazami przedłożonymi kontrolującym, stanowiącymi **akta kontroli str. 18-19 oraz 20-23**, w okresie podlegającym kontroli Jednostką kierował Dyrektor. Ponadto, na stanowiskach pracowników pedagogicznych, zatrudnionych było łącznie 12 osób, w tym:

- psycholog – 2 osoby łącznie w wymiarze 1 i 5/8 etatu,
- starsza opiekunka dziecięca – 1 osoba w wymiarze jednego etatu,
- starszy wychowawca – łącznie 4 osoby, w wymiarze 4 etatów
- wychowawca – łącznie 2 osoby, w wymiarze 2 etatów,
- młodszy wychowawca – łącznie 3 osoby, wymiarze 3 etatów.

Natomiast na stanowiskach pracowników niepedagogicznych zatrudnieni byli:

- fizjoterapeuta – 1 osoba w wymiarze 1 etatu,
- dietetyk – 2 osoby, łącznie w wymiarze 1 etatu,
- starsza pielęgniarka – 1 osoba, w wymiarze 1 etatu,
- pielęgniarka – 1 osoba, w wymiarze ½ etatu,
- starsza pokojowa – 1 osoba, w wymiarze 1 etatu,
- starszy administrator – 1 osoba w wymiarze 1 etatu
- robotnik gospodarczy – 1 osoba w wymiarze ½ etatu,
- kucharz – 3 osoby w wymiarze 3 etatów,
- pracznia – 1 osoba w wymiarze 1 etatu,
- magazynier – 2 osoby w łącznym wymiarze 1 i 7/8 etatu.

Ustalono, że Dyrektor spełniał wymogi kwalifikacyjne przewidziane dla osób kierujących placówką opiekuńczo-wychowawczą, określone w art. 97 ust. 3 pkt 1-2 ustawy, tj. posiadał odpowiednie wykształcenie i co najmniej 3-letni staż pracy w instytucji zajmującej się pracą

z dziećmi lub rodziną. Ustalono również, iż w jego aktach osobowych znajdowały się stosowne oświadczenia, potwierdzające spełnianie przez niego wymogów określonych w art. 97 ust. 3 pkt 3-6 ustawy, tj. że:

- nie jest i nie był pozbawiony władzy rodzicielskiej oraz władza rodzicielska nie jest mu zawieszona ani ograniczona,
- wypełnia obowiązek alimentacyjny – w przypadku, gdy taki obowiązek w stosunku do niego wynikał z tytułu egzekucyjnego,
- nie był skazani prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe,

a także posiadał aktualne zaświadczenia lekarskie potwierdzające, że jest zdolny do kierowania placówką opiekuńczo-wychowawczą.

Stwierdzono, że pracownicy pedagogiczni spełniali wymogi kwalifikacyjne określone w art. 98 ust. 1 ustawy, tj. posiadali odpowiednie wykształcenie. Posiadali także, zgodnie z art. 98 ust. 3 pkt 4 ustawy, aktualne zaświadczenia lekarskie potwierdzające, że są zdolni do pracy w placówce opiekuńczo-wychowawczej.

Analiza akt osobowych pracowników pedagogicznych wykazała również, iż złożyli oni stosowne oświadczenia potwierdzające spełnianie przez nich wymogów określonych w art. 98 ust. 3 pkt 1-3 ustawy, tj. że:

- nie są i nie byli pozbawieni władzy rodzicielskiej oraz władza rodzicielska nie jest im zawieszona ani ograniczona,
- wypełniają obowiązek alimentacyjny – w przypadku, gdy taki obowiązek w stosunku do nich wynikał z tytułu egzekucyjnego,
- nie byli skazani prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe.

W toku czynności kontrolnych ustalono również, iż wszyscy pracownicy niepedagogiczni spełniali wymogi, o których mowa w art. 98 ust. 3 pkt 3 i 4 ustawy, tj.:

- nie byli skazani prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe,
- byli zdolni do pracy w placówce opiekuńczo-wychowawczej, co zostało potwierdzone zaświadczeniami lekarskimi o braku przeciwwskazań do tej pracy.

Ustalono, że w okresie podlegającym kontroli wobec żadnego pracownika kontrolowanej Jednostki nie wszczęto postępowania karnego o umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego, co potwierdził w oświadczeniu Dyrektor Domu /akta kontroli str. 24/.

Jednocześnie z jego pisemnej informacji, stanowiącej akta kontroli str. 25 wynika, że w kontrolowanej Jednostce nie korzystano ze wsparcia wolontariuszy, o których mowa w art. 99 ust. 4 ustawy.

3. Zapewnienie zatrudnionym pracownikom prawa do korzystania z poradnictwa, które ma na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego oraz udział pracowników w szkoleniach podwyższających lub wzmacniających ich kompetencje zawodowe

W myśl art. 98 ust. 4 ustawy, osoby pracujące z dziećmi w placówce opiekuńczo-wychowawczej, mają prawo do korzystania z poradnictwa, które ma celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu. Z informacji przekazanej przez Dyrektora, stanowiącej akta kontroli str. 26 wynika, że zapis art. 98 ust. 4

ustawy, w kontrolowanej Jednostce był realizowany poprzez umożliwienie „objęcia wsparciem pracowników przez zespół specjalistów z Działu Wsparcia Specjalistycznego Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Olsztynie”. Ponadto, wychowawcy mogli liczyć również na wsparcie Dyrektora. W rozmowach indywidualnych pracownicy potwierdzili powyższe. Wszyscy pracownicy pedagogiczni, z którymi kontrolujący przeprowadzili indywidualne rozmowy wskazali, iż nie odczuwają wypalenia zawodowego i nie potrzebują szczególnego wsparcia i korzystania z poradnictwa w w/w zakresie. W sytuacjach trudnych udzielali sobie wzajemnie wsparcia i pomocy. W razie potrzeby mogli liczyć również na Dyrektora. Podkreślili, że przyjazna atmosfera w pracy, dobre relacje pomiędzy nimi mają pozytywny wpływ na komfort pracy, co również przeciwdziała wypaleniu zawodowemu.

Z uwagi na fakt, iż w kontrolowanej Jednostce przebywały niemal wyłącznie dzieci poniżej 10 roku życia, wymagające pomocy bądź konieczności wykonywania przy nich wielu czynności związanych z higieną, karmieniem, czy szczególną opieką, kontrolujący w trakcie rozmów indywidualnych z pracownikami pedagogicznymi zapytali, czy fakt opieki nad tak małymi dziećmi, które co do zasady nie powinny być umieszczane w instytucjonalnej pieczy zastępczej, wpływa negatywnie na ich pracę, bądź przysparza im problemy. Odpowiedzi udzielane przez pracowników wskazywały, że „wiek dzieci z którymi pracują nie jest dla nich problemem”, że „odnajdują się w pracy z młodszymi dziećmi” /akta kontroli str. 27-30/.

4. Jakość wsparcia udzielanego przez pracowników Placówki w ocenie dzieci

W ramach postępowania kontrolnego zespół inspektorów przeprowadził w dniu 30 stycznia 2023 r. indywidualną rozmowę kierowaną z jednym wychowankiem na temat jakości udzielanego mu przez pracowników Placówki wsparcia /akta kontroli str. 31/. Pozostali wychowankowie Placówki to dzieci w wieku od 4 miesięcy do 6 lat, więc z uwagi na ich wiek i stopień dojrzałości, o których mowa w art. 4a ustawy, ograniczono się do ich obserwacji podczas zabawy oraz spożywania posiłków.

W toku rozmowy indywidualnej z kontrolującymi wychowanek pozytywnie wypowiadał się o wychowawcach, specjalistach pracujących w Placówce oraz Dyrektora. Potwierdził, że mógł liczyć na wsparcie i pomoc zarówno wychowawców jak i innych specjalistów zatrudnionych w Placówce. Wskazał, że nie zdarzały się sytuacje, aby zwracając się z prośbą o pomoc do wychowawcy, czy Dyrektora, nie otrzymywał jej. Wychowanek, z którym przeprowadzono rozmowę stwierdził, że zarówno wychowawcy jak i pozostali specjaliści pomagali mu w rozwiązywaniu jego problemów i byli pomocni. Nie zgłosił negatywnych uwag w zakresie jakości opieki sprawowanej w Placówce, niemniej wskazał, iż z uwagi na fakt, że jest najstarszy w Placówce, brakuje mu kolegów, z którymi mógłby się bawić i spędzać czas w atrakcyjny dla niego sposób. Powyższe omówiono z Dyrektorem w ramach bieżącego instruktażu.

5. Uwagi i wnioski

Mając na względzie pozytywne wyniki kontroli w przedmiocie objętym kontrolą nie wnosi się uwag w tym zakresie. Jednocześnie biorąc pod uwagę, że praca w placówce opiekuńczo-wychowawczej jest w sposób szczególny obciążona ryzykiem wypalenia zawodowego, rekomenduje się podjęcie działań umożliwiających personelowi Placówki wzięcie udziału w szkoleniach, które pomogą przeciwdziałać temu zjawisku oraz wzmocnią kadrę.

Stwierdzono, że w kontrolowanej Jednostce umieszczano głównie dzieci poniżej 10 roku życia, co jest niezgodne z zapisami art. 95 ust. 1 ustawy, w myśl którego w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizacyjnego, interwencyjnego lub specjalistyczno-terapeutycznego są umieszczane dzieci powyżej 10 roku życia, wymagające szczególnej opieki lub mające trudności w przystosowaniu się do życia w rodzinie. Mając na uwadze fakt, iż przyjmowanie dzieci poniżej 10 roku życia do Placówki winno mieć charakter jedynie incydentalny, organ kontroli poucza o konieczności poszukiwania dla ww. dzieci miejsc w rodzinnej pieczy zastępczej.

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości w obszarze objętym kontrolą, nie wydaje się zaleceń.

Z uwagi na fakt, iż podczas przeprowadzania czynności kontrolnych stwierdzono nieprawidłowość polegającą na umieszczeniu w Placówce dzieci z naruszeniem art. 95 ust. 1 ustawy, działając w oparciu o art. 197d ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, wnoszę o podjęcie przez Dyrektora, jako osoby odpowiedzialnej za ich powstanie, stosownych działań, mających na celu jej wyeliminowanie oraz realizację następującego zalecenia:

1. Kontynuować działania podejmowane we współpracy z Organizatorem w celu pozyskania miejsc w rodzinnej pieczy zastępczej, szczególnie dla dzieci o których mowa w art. 95 ust. 1 ustawy.

Kontrolowanej jednostce przysługuje prawo zgłoszenia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego i/lub zawartych w nim zaleceń pokontrolnych na zasadach określonych w art. 197 d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Termin na wniesienie zastrzeżeń wynosi 7 dni od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego wraz z zaleceniami. W przypadku niezgłoszenia zastrzeżeń, proszę o poinformowanie Wojewody o realizacji zaleceń pokontrolnych, w terminie 30 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia.

Podstawa prawna:

- § 14 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 roku w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz. U. z 2015 r., poz. 1477),
- art. 197 d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

Z up. Wojewody Warmińsko-Mazurskiego

Anna Słowińska

Dyrektor

Wydziału Polityki Społecznej

Lilla Kondrusik – główny specjalista

Izabela Chowańska – główny specjalista

Do wiadomości:

1 . Dyrektor MOPS w Olsztynie.